RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

LAUSUNTOPYYNTÖ 1402006

Pvm/Datum/Date 17.09.2020

Dnro/Dnr/DNo 6046/00.00.01.00.02/2020

Eduskunta
Maa- ja metsätalousvaliokunta
MmV@eduskunta.fi

ASIANTUNTIJALAUSUNTO biodiversiteettistrategiastaEuroopan komission tiedonanto Vuoteen 2030 ulottuvasta biodiversiteettistrategiasta – Luonto takaisin osaksi elämäämme

Pyydettynä asiantuntijalausuntonaan koskien Euroopan komission tiedonanto Vuoteen 2030 ulottuvasta biodiversiteettistrategiasta – Luonto takaisin osaksi elämäämme Ruokavirasto toteaa seuraavaa:

Vuoteen 2030 ulottuva EU:n biodiversiteettistrategia – Luonto takaisin osaksi elämäämme on komission Euroopan vihreän kehityksen ohjelman aloite. Se on komission esitys toimenpiteistä globaalin kestävän kehityksen toimintaohjelman Agenda2030:n toteuttamiseen ja osa taloudellista elvytysohjelmaa. Komissio antoi samaan aikaan tiedonannon Pellolta pöytään -strategiasta, jossa on esitetty joitakin yhdenmukaisia toimia biodiversiteettistrategian kanssa.

Ruokavirasto pitää luonnon monimuotoisuutta tukevaa strategiaa kannatettavana. Strategian mukaan luonnon monimuotoisuus on ratkaisevan tärkeää EU:n ja koko maailman elintarviketurvan varmistamiseksi. Se tukee myös terveellistä ja ravitsevaa ruokavaliota, parantaa toimeentuloa maaseudulla sekä maatalouden tuottavuutta.

Strategia pyrkii varmistamaan maatalouden pitkän aikavälin kestävyyden ja toimii rinnakkain Pellolta pöytään -strategian ja uuden yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) kanssa. Ruokavirasto tunnistaakin olevansa viljelijätukien ja maaseudun kehittämistukien toimeenpanijana myös biodiversiteettistrategian toteuttamisen ytimessä. Tässä yhteydessä on myös erityisen tärkeää huolehtia siitä, että viljelijöiden ja hallinnon byrokratia ei kasva eivätkä tukijärjestelmät monimutkaistu. EU:n luonnon ennallistamista koskeva suunnitelman päätavoitteiden 2-5 osalta on esitetty, että Euroopan komissio ryhtyy toimiin vähentääkseen kemiallisten torjunta-aineiden kokonaiskäyttöä ja niistä aiheutuvia riskejä 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä ja tavanomaista haitallisempien torjunta-aineiden käyttöä 50 prosenttia vuoteen 2030 mennessä.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan strategiassa esitetyt 50 %:n vähennystavoitteet torjunta-aineiden ja erityisesti tavanomaista haitallisempien torjunta-aineiden käytölle ovat kannatettavia koko EU:n tasolla. Pölyttäjien elinehtojen turvaaminen on olennainen osa luonnon monimuotoisuuden turvaamisessa. Tässä on kuitenkin huomioitava kansallinen tilanne ja lähtötaso, kuten maa- ja metsätalousministeriö Pellolta pöytään strategian muistiossaan huomauttaa.

Maatalousympäristössä luonnon monimuotoisuuden edistämisen osalta Suomi pitää tärkeänä edistää geenivarojen säilyttämistä, käyttöä ja geneettistä monimuotoisuutta viljelykasvien ja

Ruokavirasto
PL 100, 00027 RUOKAVIRASTO
Puh. 029 530 0400 (vaihde)
ruokavirasto.fi
Y-tunnus: 2911686-7

Livsmedelsverket
PB 100, 00027 LIVSMEDELSVERKET
Tfn 029 530 0400 (växel)
livsmedelsverket.fi
FO-nummer: 2911686-7

Finnish Food Authority
P.O. Box 100, FI-00027 FINNISH FOOD AUTHORITY, FINLAND
Tel. +358 29 530 0400 (switchboard)
foodauthority.fi
Business ID: 2911686-7

kotieläinten jalostuksessa erityisesti ilmastonmuutokseen sopeutumisen vahvistamiseksi maataloudessa. EU:n luonnon ennallistamista koskevan suunnitelman päätavoitteiden 2-5 osalta on myös esitetty, että geneettisen monimuotoisuuden väheneminen on saatava pysäytettyä esimerkiksi tekemällä perinteisten viljelykasvien ja lajikkeiden käytöstä helpompaa. Komissio harkitsee perinteisten viljelykasvilajikkeiden kaupan pitämistä koskevien sääntöjen tarkistamista niiden säilyttämisen ja kestävän käytön edistämiseksi sekä toteuttaa toimenpiteitä, joilla helpotetaan siemenlajikkeiden rekisteröintiä, myös luonnonmukaisessa viljelyssä, ja varmistetaan perinteisten ja paikallisesti mukautettujen lajikkeiden helpompi markkinoille pääsy.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan Suomessa asia on kasvisektorilla hyvässä tilassa: Suomi on osallinen pohjoismaisessa geenipankissa, perinteisiä viljelykasvilajikkeita voi rekisteröidä ja niitä onkin rekisteröity. Perinteisten viljelykasvilajikkeiden ylläpidosta maksetaan tukea.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan perinteisten viljelykasvilajikkeiden osalta viljelyn vähäisyys johtuu todennäköisesti enemmän taloudellisista näkökulmista kuin lainsäädännön rajoitteista. Sinänsä lainsäädännön muutokset koskien perinteisiä lajikkeita ovat tervetulleita, mutta vaikutus ko. lajikkeiden viljelyalaan saattaa jäädä vähäiseksi. Ongelmia aiheuttaa esimerkiksi perinteisten viljelykasvilajikkeiden alhaiset satotasot.

Ruokavirasto myös toteaa, että luonnonmukaisessa ja tavanomaisessa viljelyssä käytettävien lajikkeiden erottaminen lainsäädännössä saattaisi sekin aiheuttaa ongelmia. Kasvinjalostus on kaupallista toimintaa, jonka pitää olla taloudellisesti kannattavaa. Monimuotoisten lajikkeiden lajikerekisteröinti vaikuttaisi uusille lajikkeille tehtävään DUS-testiin ja lajikekuvauksiin, joiden avulla lajikkeiden omistajuus voidaan osoittaa. Tämä saattaa vaikeuttaa uusien lajikkeiden pääsyä markkinoille, mikä puolestaan voisi vaikuttaa kasvinjalostuksen kannattavuuteen ja myös ruokahuoltoon. Luonnonmukaisen tuotannon markkinalähtöisyys edellyttää, että luonnonmukaisessakin tuotannossa käytetään parhaita mahdollisia lajikkeita. Viljelytavan (esim. seosviljely) tulee mahdollistaa biodiversiteetin säilyminen.

Ruokaviraston näkemyksen mukaan biodiversiteetti ja geneettinen monimuotoisuus tulisi ottaa myös puiden jalostuksessa huomioon, jotta pitkällä aikavälillä pystyttäisiin pitämään paremmin huolta monimuotoisesta puustosta, josta taas monet ovat eliölajit riippuvaisia, mutta joita toisaalta uhkaa vieraslajit, kuten saarnenjalosoukko (saarni meillä pohjoisimmalla levinneisyysalueella ja geneettinen perimä melko suppea).

Pääjohtajan sijaisena,
hallintojohtaja Maria Teirikko

Ylijohtaja Janne Nieminen